

Prenumerationspris

 $\frac{1}{1}$ år Kr. 3:—
 $\frac{1}{2}$ " " 1:50

 Utgiven av Svenska Folkförbundet.
 Redaktör: **Andreas Stahl**, Riddaregatan 3, Reval.

UTKOMMER ALLA ONSDAGAR

Utländt:

 $\frac{1}{1}$ år Kr. 4:—
 $\frac{1}{2}$ " " 2:—

En tredjedel av den finländska riksdagen gästar Reval.

Med ångaren Nordland anlände den 4 d:s från Finland 67 riksdagsrepresentanter, av dem tre kvinnliga, och fem journalister. Alla partier från högern och vänstern t. o. m. socialdemokraterna voro företrädade, svenska gruppen av 11 representanter. Högste färdledaren, talmannen Virkkunen, kom med flygmaskin. Då ångaren strax efter kl. 2 löpte in till Reval, mottogos exkurrenterna av en skara medlemmar av den estländska riksdagen med talmannen Einbund i spetsen, medlemmar av finländska legationen, pressrepresentanter m. fl. Allt var på förhand i detalj arrangerat. I väntande bilar fördes riksdagsmännen till sina inkvarteringsställen och kl. 3,45 inleddes det officiella programmet med ett besök i det åldriga rådhuset. Här hälsades riksdagsmännen välkomna av viceborgmästaren Virma, varpå statsarkivarien Greiffenhagen gav en historik över rådhuset och dess konstskatter samt relationerna mellan Reval och finländska städer i forna tider. Riksdagens vicetalmän Hakkila höll svarstalet, tackande för mottagandet och inskräpande det kommunala samarbetet såsom grundvalen för vidare närmanden.

Sedan följde en åktur under vilken man bl. a. från Dombergets höjd kunde beundra utsikten över staden. Ett besök avlades i stadens nya högre folkskola, där eleverna sjöngo finländska sånger. Sedan bar det i bilar i väg till Birgittens strand samt de estländska journalisternas vilohem i Kose.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 hade riksäldsten Strandman mottagning ute i slottet

Katharinental, där förfriskningar bjödos.

Kl. 8 e. m. samlades man i riksdagens rymliga och modernt inredda lokaliteter, där middag serverades i restaurangen. Ordförande Einbund talade till gästerna om samförståndet mellan Estlands och Finlands folk. Svarstalet hölls av talmannen Virkkunen och leverop höjdes för Estlands folk och Finland.

Programmet slutfördes söndag kväll. En del av resenärerna lämnade Reval ännu samma afton med ångaren Suomi. De övriga återvände med Ariadne. På måndagen f. m. skedde starten från Reval i fem autobussar och ett par bilar. Förrän man vid $\frac{1}{2}$ 7-tiden på kvällen var åter i staden hade vidpass 170 kilometer tillryggalagts. Färden gick genom växlande nejder på ypperliga vägar, på mindre goda och stundtals på sönderkörda bygdevägar. Man passerade alléer vid forna herregods, som staten övertagit. Nu var det statens till landbruksförvaltningen hörande skolor som tagit dem i besittning, i fall ej småbrukare i mån av möjlighet fått aptera byggnaderna för sina behov. Det är inalles 2,374,526 hektar estniska staten på grund av Dorpatfreden och lagen om jordformen tagit i sin besittning, för att sedan delvis utarrendera, främst åt deltagare i Estlands frihetskrig, varjämte man på senare tid även begynt sälja jord med äganderätt.

Det första upphållt gjordes på ett sådant gammalt gods, Sakku. Här var nu inrymd en skola i huslig ekonomi. De i nationaldräkter klädda kvinnliga eleverna flankerade den ståtliga trap-

pan och mottogo riksdagsmännen med sång. Hälsningar utbyttes och anläggningarna togos i skärskådande från ladugården ända till elevinternatet. Man fick sålunda även skåda resultaten av elevernas bemödanden i vävning, sömnad, fruktkonservering o. s. v.

Efter ett besök i det på samma gods belägna ölbryggeriet gick färden till Kuusiku, stommen av ett annat storgods. Under vägen hade man tillfälle att stifta närmare bekantkap med en kolonilägenhet, för vilken ekonomibyggnader från ett invidliggande storgods utnyttjats. Vid Kuusiku sker utbildning av både kreatursskötare och kreaturskontrollenter varjämte där inrättats en landbruksekonomisk försöksanstalt.

Efter uppenhåll vid ett par gårdar nåddes Kehtna högre läroverk för huslig ekonomi. Besöket här blev den obestridda höjdpunkten i dagens händelser. Godset, på vilket denna skola inrättats, är sällsynt präktigt. En ståtlig huvudbyggnad, rymliga ekonomibyggnader jämte växthus m. m., en pryddig park med dammläggningar o. s. v. För skolans behov har ytterligare ett par byggnader uppförts och sålunda står man väl rustad för att meddela undervisning i allt vad till ett välordnad hushåll hör, börjande med spädbarnsvård.

Skolans elever uppträdde med sång och föreståndaren hälsade gästerna välkomna, redogörande för skolans arbete och organisationen av undervisningen i lant-hushållningens olika grenar. Vi kunna anteckna att Estland för närvarande har 33 läroverk av detta slag.

Husesyn företogs, och så samlades man i huvudbyggnadens övre våning. För den drygt hundrahövdade skaran dukades här fram en av skolans elever tillredd middag och samma elever skötte med precision serveringen.

Klockan hade redan blivit $1\frac{1}{27}$ förrän man var åter i Reval, men man gjorde ännu ett besök på Finlands legation, där förfriskningar bjödos. Dr Schauman tackade härvid minister och fru Wuorimaa för all den möda de gjort sig för riksdagsmännen. Kärnpunkten i hans finskspråkiga anförande rörde sig kring handelsavtalet mellan Finland och Estland. Det är ej obekant att strömningar göra sig gällande för en uppsägning av avtalet. Han trodde dock ej att en sådan åtgärd skulle vinna majoritet i riksdagen. Flertalet är säkerligen blott för en sådan revision av avtalet, att det komme att tillfredsställa båda parternas berättigade önskingar. Han slutade på svenska, framhållande hurusom hälften av de svenska riksdagsmännen var med på färden, vilket ådagalägger det intresse man jämväl på svenskt håll hyser för vår granne. Man var överraskad av huru mycket arbete i Estland utförts under tio år. Likaså uttryckte han tillfredsställelse över det sätt på vilket man här löst minoritetsfrågan.

Tiden hastade. Man måste skyn-
da ned till s/s Suomi, vars avgångstid med vänligt tillmötesgående framskötts trekvarts timme. Kl. 7,45 lämnade gästerna Estland.

Iakttagelsen rörande lantbruksförhållandena bjödo exempelvis representanter en hel del av intresse. Hade de ej så mången direkt lärdom att draga, så är detta ej heller huvudsaken vid bedömandet av färdens resultat. Huvudsaken är att riksdagsmän nu fått en riktigare, på fakta baserad uppfattning om Estland. De ha funnit att mycket blivit gjort under Estlands självständighetstid. De ha ej heller kunnat undgå observationen, att en hel del arbete ännu kräves. Men de ha även hos detta finska frändefolk kunnat finna en betydande livskraft. De ha sett att man utför sitt uppbyggnadsarbete från grunden. Man försöker göra ungdomen så väl rustad som möjligt för att föra det påbörjade verket vidare. Det är även det estländs-

ka folkets fasta framtidstro, som utgör ett av de tydligaste dragen i den bild, man får av det samma.

Kunna svenskar, då de sakna eget gymnasium, besöka andra än estniska läroverk?

Enligt mellanskolestadgans 3 § anmärkning III kunna elever av icke estnisk nation besöka antingen estnisk eller annan främmspråkig skola, om motsvarande skola med undervisning på modersmålet saknas. Därtill behövs dock var gång skriftligt tillstånd av lokal skolstyrelse. Om elevs föräldrar äro av skilda nationer, t. ex. fadern este och modern svenska, få föräldrarna bestämma till vilken nation barnet bör räknas, men efter fyllda 18 år får barnet självt bestämma sin nationalitet. På grund av ovannämnda lag hände därför icke sällan, att föräldrar av skilda nationer, t. ex. estnisk far och svensk mor — antingen det nu var en svenska av första, andra eller tredje ledet — anmälde barnet som svenskt för att kunna skicka det till t. ex. tysk skola, ty enligt ovannämnda § hade en dylik svensk elev fritt val att besöka antingen estnisk eller icke estnisk skola, då svenskt gymnasium saknades. För att i dylika fall få vankelmodiga nationers barn till riksspråkiga skolor utfärdade Undervisningsministeriet i cirkulär av den 21 aug. 1928 nr. 22013 en förordning, däri det bland annat heter, att barn till föräldrar av skilda nationer endast ha att besöka estniska skolor, om skola på det modersmål, som anges vara barnets, saknas. Endast i fall även estnisk skola saknas på ort och ställe får annan icke modersmålskola besökas. Denna förordning väckte mycket ont blod, ty enligt skolstadgan har var och en rättighet att få undervisning på sitt eget modersmål. Om detta i avsaknad av motsvarande skola icke är möjligt, borde föräldrar ha fritt val att sätta barnet i den skola de själva önska. Någon önskar t. ex. för inlärande av språket sätta barnet i tysk skola, ty i våra dagar är det stor konkurrens, och språkkunskap ger ett visst företräde — riksspråket läses ju ändå även i alla främmspråkiga skolor — men nu kommer lagen och inskränker medborgarens frihet i detta fall, vilket är rätt för-

underligt — demokratiskt är det icke!

Den ovannämnda förordningen i cirkuläret vidrör emellertid icke, vilka bestämmelser äro gällande, om barnets föräldrar äro av samma nation, t. ex. båda två svenskar, cirkuläret talar hela tiden endast om fall, då föräldrarna äro av skilda nationer. En del skolstyrelser ha därför varit villrådigas, huru förfara, om föräldrarna äro av samma nation. På gjord förfrågan av Revals skolstyrelse förklarade Undervisningsministeriet i skrivelse av den 23 okt. förra året nr. 23199, att cirkuläret även får anses gälla i sådana fall, då föräldrarna äro av samma nation. Följden blev den, att svenskarna hade att välja endast mellan estniskt och svenskt gymnasium. Då eget gymnasium saknades och saknas, fanns endast en utväg att besöka högre skola, näml. estniskt gymnasium. Då emellertid en del svenskar av en eller annan orsak önska utbildning i tysk skola — bland svenskarna finns det för resten utlänningar, som icke kunna det estniska språket — så kan man förstå, vilken in-
skränkning av den personliga friheten förklaringen till cirkuläret gjorde. De lokala skolstyrelserna gjorde visserligen ett och annat undantag, men det var allt förenat med stora svårigheter. Svenskarna, som sakna eget gymnasium, fingo i detta fall lida mest.

Den 21 sept. d. å. gjorde Svenske folksekreteraren en framställning till Undervisningsministeriet, däri påvisades, att cirkuläret endast talade om fall, då elevs föräldrar voro av skilda nationer, och att förklaringen, att cirkuläret vore gällande även i andra fall, som icke vidröras där, t. ex. om föräldrarna äro av samma nation, saknade all juridisk grund! Nu äntligen har Undervisnings- och socialministern behandlat frågan och den 2 okt. förklarar: „Cirkuläret bör endast uppfattas så, enligt vad där i tydliga ordalag framgår, d. v. s. där behandlas sådana barns skolgång, vars föräldrar äro av skilda nationer.“ Barn till rent svenska föräldrar ha därför numera inget men av cirkuläret, och kunna således även besöka andra än estniska skolor, vilket ju också är en fördel.

Kustbo.

Den gångna veckan.

Senaste torsdag på morgonen avled Tysklands utrikesminister Dr. Custav Streeseemann. Den avlidne som i över sex år lett Tysklands utrikespolitik, uppskattades icke blott i sitt fädernesland, utan i hela världen. Genom Streeseemanns frånfalle förlorade världen en mäktig förespråkare för världsfreden och för den försonlighetens anda, som uppammats inom nationernas förbund. Minister Streeseemann var vid sitt frånfalle endast något över femtio år gammal. Ett slagfall gjorde slut på hans liv.

På fredagskvällen förövades inbrott i Baltiska järnvägsstationen i Reval, varvid 10.000 kr. blev tjuvarnas byte. Energiska åtgärder vidtogos för tjuvarnas gripande, men hittills har man icke ännu lyckats uppspara dem.

Englands premiärminister Macdonald anlände på fredagen till New-York, varifrån resan fortsattes till Washington, där Macdonald kommer att stanna några dagar.

Från Finland meddelas, att arkitekt prof. Armas Lindgren avlidit. Lindgren är välbekant också i Estland, emedan han, tillsammans med arkitekt Saarinen, utfört ritningarna till Estonia-teatern i Reval och Vanemuine-teatern i Dorpat.

I Canon City U. S. A. utbröt myteri i statsfängelset, varvid fångarna bemäktigade sig fängelsets arsenal. Fångvaktarna inneslötos i cellerna, somliga dödades, när de gjorde motstånd. För att få bukt med de upproriska fångarna tillkallades militär, som började regelrätt belägring. När detta icke hjälpte, hotade belägrarna att spränga fängelset, varefter fångarna gävo sig. Myteriets ledare begingo självmord för att icke falla i rättvisans händer. Inalles dödades sju vaktare av fångarna.

Olyckor på havet. Om söndagen kl. 6 f. m. lämnade estniska ångaren „Pakri“ Reval för att gå till Trångsund, där lasten skulle kompletteras. Vädret var vackert och allt gick bra ända till Kokskär, då plötsligt propelleraxeln brast. Ångaren inbogserades till Reval, där även den brustna axeln kommer att ersättas med en ny.

Från Pakerort meddelades, att man observerat en segelskuta, som troligen under tjocka kört upp på revet vid St. Rågöns västra ända. Från Reval utsändes på måndagen bärgningsångaren „Solid“ till olycksplatsen.

Enligt meddelande av Associated Press har revolution utbrutit i Bolivia. Presidenten har sökt skydd hos Chiles legation. Närmare uppgifter saknas.

Jubileumsställning av lokomotiv. Järnvägsmuseet i Stockholm har öppnat en jubileumsställning till hundraårsminnet av den första tävlingen mellan lokomotiv, som försiggick för jämnt hundra år sedan i Rainhill, England. I denna tävling deltog förutom Stephenson även John Ericsson från Sverige, vilkens lokomotiv Nowelty flera gånger uppnådde den största hastigheten. På den sista tävlingsdagen måste han på grund av ett pannmissöde avbryta tävlingen. På detta sätt vann Stephenson tävlingen. På utställningen upprensas tävlingen med rörliga modeller.

Från Kapstaden meddelas att i trakten av staden Johannesburg den 6 d:s rasade en våldsam cyklon. Taken på flera hundra hus sletos av och många hus rasade fullständigt. Även från England och Irland inrapporteras skadegörelse av stora mått, som förorsakats av svåra stormar.

Reval besöktes på söndagen av finska riksdagsmän. Under besöket företogs en utfärd till landsorten för få en inblick i Estlands åkerbruk, varför några gårdar förevisades. Om måndagsmorgonen avreste gästerna med „Ariadne“ till Helsingfors.

Hindenburg 82 år. Rikspresidenten von Hindenburg fyllde på onsdagen 82 år. Jubilaren tillbragte högtidsdagen i största tillbakadragenhet hos sina barn på familjegodset Neudeck. Till rikspresidentpalatset i Berlin anlände under dagens lopp otaliga lyckönskningstelegram bl. a. från riksregeringen, myndigheterna och diplomatiska kärems medlemmar.

Nedgrävd rysk guldskatt. Den i Paris utkommade emigranttidningen Vozrozdjenije berättar en högmöden, men därför icke mindre äventyrlig skattgrävarhistoria. Den ryske amiralen Koltjak, vilken kämpade mot bolsjevikerna i Sibirien, lär ha fört ryska statsbankens guldreserver

till Kasan. Då Koltjaks armé blev slagen och måste rymma fältet, delade amiralen guldschatten i fyra delar och lät gräva ned den på en övergiven plats. Koltjaks arvingar vilja nu sälja skatten, vars läge de påstå sig känna till. De ha först vänt sig till en bekant finansman i Paris, vilken emellertid icke tagit dem på allvar. En Parisbank intresserar sig dock nu livligt för skatten. Enligt sovjets lag skall hälften av på rysk mark funna skatter avlämnas till sovjetregeringen, och banken har redan sänt en delegat till Moskva, för att förhandla med sovjet.

Helvetesmaskin exploderar under tåg i Jugoslavien. En helvetesmaskin har exploderat under ett tåg på väg till Piroto och anställt stora skador på lokomotivet. Vid undersökning på olycksplatsen exploderade ytterligare två nedgrävda helvetesmaskiner. Man antager att dådet förövats av komitadjis.

Åter myteri i amerikanskt fängelse. I statsfängelset Gannon ha 1.000 fångar gjort myteri. De bemäktigade sig fängelsets arsenal, beväpnade sig och övermannade fångvaktarna. En avdelning av Coloradomilisen samt stadens brandkår har uppåddats mot mysteristerna, vilka ännu hålla fängelset besatt. Militärtrupperna förbereda ett ordentligt anfall mot fängelsebyggnaden.

Guld vid sydpolen? Innan Wilkins startade sin expedition till de arktiska trakterna, yttrade han till de amerikanska intervjuarna, att han väntade sig finna väldiga minerallager i närheten av sydpolen. Sannolikt skulle man också finna rika guldådror, som i framtiden torde kunna tillgodogöras lika rationellt som och under långt gynnsammare villkor än guldgruvorna i Klondyke.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturegatan 13
(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utvald av Vadstenaspetsar. Motiv och Krugar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

Hantverkaregatan 17.
NORRKÖPING

REKOMMENDERAS

STADSHOTELLET

MOTALA

rekommenderas. 1sta klass restaurant och festväning. Bekväma och trevliga resanderym. Telefon: Namnanrop. (1778)

FISKARE!

ANVÄNDER NI FÖR EDER BÅTMOTOR
INHEMSKT MOTORBRÄNSLE!

Om ej, så försök vår

TRAKTORBENSIN

(för fotogenmotorer)

DÄRIGENOM SPARAR NI PENGAR,
ty den är billig, kraftigare än
fotogen och därför ekonomisk.

Estländska Oljeskifferkonsortiet

(Svensk konsession)

Tönmägi I. TALLINN Telefon 1

SHELL

BENSIN OCH SMÖRJOLJOR

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B

Grönsaker.

Kål, kålrötter, rödbetor, morötter
samt rödlök till salu.

J. Lindström

Höbring, Rikull.

En tjänstvillig, barnkär, svenskata-
lande

17-18-års flicka

önskas till familj i Helsingfors. An-
mälan Köhleri tän. 1-6 alla dagar
kl. 12-6.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm
Riks 80 29.

Byggnadsingeniör

ERIK BREMMER

V. Hamngatan 9 — GÖTEBORG.

Telefoner: 19215, 39215.

Utför alla slags byggnadsarbeten.

SVENSKA BOMULLSFLAGGOR

till utlandet direkt från fabriken. Inom Sverige
genom handlande i branschen.

Gefle Manufaktur A.-B. STRÖMSBRO

CARL FREDRIKS BIERSTUGA

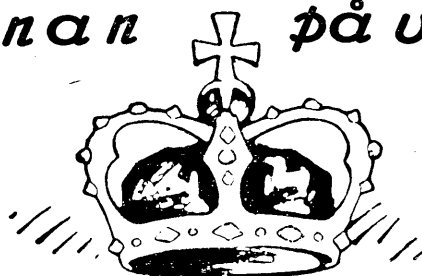
Hantverkaregatan 17. Norrköping
Rekommenderas

Tillbringa Eder semester i
Darlane och Värmland,

vilka båda landskap ifråga om storslagen natur
och intressanta platser räknas bland Sveriges
främsta.

Bekvämsate förbindelser
med Bergslagsbanan.

Kronan på verket

är K. F:s smörblandade margarin, som innehåller minst 20 procent
runmärkt mejerismör, vilket finnes anmärkt på varje paket.

MILITÄR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A **STOCKHOLM** Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

Kinna.

Fredriksson & Abrahamsson, Kinna

Tillverkar och försäljer:

GÄRDINER, BOMULLS-, YLLE- & LIN-
NEVÄVNADER samt YLLETRIKÅ

Bierstugan i

Spångbacken, Norrköping.

Rekommendera sina väl
tempererade maltdrycker.

NORSHOLM — VÄSTERVIK —

HULTSFREDS JÄRNVÄG

är en färd fylld av de angenämaste reseintryck
genom Östergötlands och Tjusts vackraste trak-
ter. Från det gamla, idylliska Västervik, väl
värt ett besök, finnes flera ångbåtslägenheter
utåt den vackra skärgården.

Tillskriv

Järnvägsbyrån, Västervik.

Restaurant Runan

Sundsvalls popu-
läreste restaurant

HEMTREVLIGESTVÄNING
Förträfflig mat. Billigaste priser

HÔTEL ATLANTIC

Stockholms modernaste, tystaste och
komfortablaste hotell.

Fullständiga toalettrum med bad till
varje rum och dubletter.

Förstklassig Restaurant.

Moderata priser.

Dans måndag och fredag.

Stadshotellet i

LINDESBERG

REKOMMENDERAS

Reserverad annonsplats

„Besök Borås“

Aktiebolaget LUDVIG ANDERSON, KINNA,
(Kasthalls Mattfabrik)

EFTERHÖR „KASTHALLSMATTOR“

Vildskinn

Räv, Utter, Mård, Hermelin,
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.

Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4.

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavare: Fru JENNY KLINGBOM.

Post-, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet
Linköping Intern. hotellcode 38 rum med 50
bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbel-
rum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middagar
3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

Jönköpings stads och läns sparbank

Stiftad 1831.

Huvudkontor i JÖNKÖPING. Avdelningskontor
i Jönköping, Huskvarna, Norrahammar, Små-
lands Taberg.

Stadshotellet E S L Ö V.

Fullständig spritsvering.

Förstklassigt kök.

Ny ägare L. Pehrsson.

EGONLINEN uppehåller regelbunden trafik
Göteborg med alla mellanliggande svenska
amnar till KARLSKRONA—DÄNZIG—LIBAU
—RIGA—REVAL—HÄLSINGFORS.